

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica šte. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrletna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0-10

Št. 42.

V Ljubljani, dne 16. septembra 1910.

Leto V.

Poglavje o dragini.

Stari Rimljani so vpili: »Panem et circenses« (kruha hočemo in iger). Danes pa vse vpije: mesa! Meso je pa vedno dražje. Gotovo je, da je tudi delavstvo, posebno po mestih, navezano na uživanje mesa in da je visoka cena mesa tudi delavstvo hudo zadelo. Kako pomagati? Sklicujejo se shodi, volijo se komisije, občinski sveti pošiljajo prošnje na ministrstvo, ministrstvo se posvetuje in dela različne sklepe, in ladije z zmrznenim argentinskim mesom čakajo v Trstu, da smejo odložiti meso na avstrijsko obal.

Avstrija je odprla Rumuniji in Srbiji mejo za zaklano živino, znižala vozne tarife pri prevažanju živine, mestne občine so znižale tržne pristojbine, ali kljub vsem tem cena mesa ni padla. Rumunija ima premalo živine; Srbija izvažna v Italijo in tudi zmrzneno argentinsko meso ne bo dosti na naše avstrijske trge vplivalo, ker ga je premalo. Naš kmet ima premalo živine, ki bi zadoščala potrebam avstrijskega prebivalstva. Tu tiči glavni vzrok neprestanemu dviganju mesne cene. Posebno zadnje dve leti, ko je krme primanjkovalo, je kmet živino prodal, ker jo ni mogel prerediti. Taka stvar se seveda ne dá kar čez noč iz sveta spraviti. Treba je nekaj let, da se škoda, katero je pomanjkanje krme poljedelcu prizadelo, zopet popravi. Drugič je kriva prevelike draginje carina na železne izdelke, mašine in poljedelska orodja, da kmet ne more tako ceno zemljo obdelovati, kakor bi jo drugače. Naše poljedelstvo je zaostalo za švicarskim in za nemškim poljedelstvom, posebno kar se tiče uporabe strojev. Na Nemškem se dobe poljedelski stroji za vsak denar, pri nas pa stanejo dvakrat, trikrat toliko. Kako naj bodo potem živila pri takem gospodarstvu cene? Komu pa koristi ta pretirana visoka carina, ali ljudstvu? Koristi samo peščici bogatih fakrikantov! Praške akcije železne industrije, ki so jih kupili akcijski narji po 200 gld., nosijo vsaka 80 gld. obresti! To je oderuštvo. Tukaj je treba preobrata! Socialni demokratje, ki so ropotali na shodu v Kodanju proti vsem mogočim in

nemogočim rečem, niso niti ust odprli v zadevi draginje. Avstrijski socialni demokratje pa zabavljajo po shodih čez kmete, češ da so oni draginje krivi, ko vendar vsak človek uvidi, da so naši kmetje pri tem najmanj krivi! Letošnja draginja je migljaj vladi, da je preskrba prebivalstva z zadostnimi živili in reguliranje cen ena najvažnejših njenih nalog.

Tobačno delavstvo.

Vreditev pokojnin starih penzionistov tobačne režije. Poročali smo že, da se pokojnine starih penzionistov vrede. Danes podamo v glavnih potezah besedilo dotičnega odloka, ki slove: »Njegovo c. kr. apostolsko Veličanstvo je po Najvišjem sklepu dne 12. avgusta 1910 najmilostneje dovoliti blagovolilo, da se pokojnine tistih delavcev in delavk tobačne režije, ki so bili vpokojeni pred 1. januarjem 1910, od 1. septembra 1910 nadalje odmerijo po določilih tukajšnjega odloka 30. decembra 1909 št. 34.800, in sicer po višini tistega zaslužka, ki bi ga dobivali stari provizionisti, če bi še zdaj delali pri tobačni režiji. Delavski bolniški odbori naj to delavstvu nemudoma naznanijo. Podrejenim uradom se naroča, naj predložijo glavnemu ravnateljstvu do 24. septembra t. l. natančni imenik vseh vpokojenih oseb. Vpokojene osebe naj se uvrste v tisti plačilni razred, kateremu bi pripadale, če bi še danes delale v tvornici.« — Tako slove v glavnem odlok glavnega ravnateljstva. Odlok kaže, kako moč ima že danes organizacija. Zato, delavstvo, na delo, da se še tesnejše strnejo naše vrste.

Klic iz škartirunge. Piše se nam: Pri nas v škartirungi nas delavke vedno bolj sekirajo, tako da ne moremo več molčati. Precej ob Novem letu so vpili, koliko da zaslužimo. Zdaj se je kar hipoma raznesla govorica, da nam bo odvzeta plača in mojster sam je rekel, da nam bo plača ob Novem letu znižana. Dne 14. septembra je hodil naš adjunkt od mize do mize in kričal, da nesramno zaslužimo in da nas bo on tako kaznoval, da bomo vse občutile in da bomo vse

jokale. Tako je stresal sitnost po celem oddelku. Ko pride do neke delavke, jo je vprašal, koliko da ima tobaka in mu je odgovorila, da 7 kg, je tako zakričal na dotično delavko, da so se še vse ostale delavke prestrašile. Olikan je ta gospod adjunkt tako, da je pred nekaj časom zakričal nad neko delavko, **da ima hudičevo dušo.** — Objavljamo dopis, kakor nam je bil vposlan. Pričakujemo, da uvede ravnateljstvo takoj najstrožjo preiskavo proti uradniku, ki se je tako izpozabil nasproti delavkam. Naj se pa ne stika in ne vohuni, kdo da je nas obvestil, ker tega ne boste izvedeli. Če ne bo zadeva takoj vravnana, bomo storili takoj potrebne korake pri glavnem ravnateljstvu, ki je zadnje čase popolnoma pomedlo v Rovignu med uradniki in jih kar po vrsti premetnilo drugam, ker so si pri občevarju z delavstvom napravili lastne paragrafe in se niso ravnali po predpisih »Delovnega reda«, tistih zelenih bukvic, o katerih mislijo nekateri uradniki, da jih je izdalo glavno ravnateljstvo le za delavstvo. Rekli smo »nekateri« in res je tako, ker pretežna večina uradništva je pravična in ta večina naj prav odločno pove svoje mnenje tistemu, ki je po naših vrsticah prizadet.

Izjava. Podpisana Marija Širca v Kosezah izjavljam, da sem se zmotila v osebi, ko sem g. Frana Felicijana, čuvaja tobačne tovarne v Ljubljani, obdolžila, da sem mu izročila nekaj jestvin. Zahvaljujem se mu, da mi je žalitev odpustil in dovoljujem, da se ta preklic priobči na moje stroške v »Naši Moči« in »Slovencu«.

Iz škartirunge smo dobili še sledeč dopis: Škandalozne razmere v škartirungi so postale tako kričeče, da je nemogoče jih še dalje molče prenašati, temu mora biti konec. Surovost g. A. B. presega vse meje, s takimi priimki obkłada delavstvo, prav po barabsko. Ko je neki delavki po nesreči padlo tobakovo peresce na tla, da si ga je takoj pobrala, nazval jo je s hudičevo dušo. Svinjo in enake lepe izraze rabi g. A. ki bi moral dajati delavstvu lep zgled. Višek nesramnosti pa presega očitanje rekoč: namesto da bi prišlo do nesramno visokega zaslužka, vam ga bodem znižal in kaznoval

Carska zločinstva.

(Dalje.)

Poleg imperatorja s sklonjeno glavo stopa Spor. Lepota krog njega ne more pregnati otprnjenosti iz njegovega obličja in zamolklo odgovarja na neprestana Neronova vprašanja.

Agripina hiti naproti svojemu sinu ter ga pozdravi s prijaznim smehljajem, nihče ne sluti prizora, ki je bil pred malo urami med materjo in sinom.

»Imperator je iznenadil zbrane goste,« izpregovori cesarica, »torej naj se mu nikar ne zdi zamalo, ako se udeleži njihovega kratkočasenja. Poslušali smo ravnokar petje one mlade pevke in nadejam se, da jej spoštovanje ne bo zapiralo ust, ako ima pred mogočnim cesarjem pokazati svojo umetnost.«

Neron se bliža Ariciji. Deklica se zgrozi pri plamenečem pogledu globokih cesarjevih oči.

»Midva si nisva neznana,« govori polglasno; »zmislil se na Lokustino krčmo, na sinoči. Toda ne boj se ničesar; Neron ni trinog, katerega se bojiš. Neron ti hoče dobro,

obdržal te bo blizo sebe, da mu bodeš razjasnjevala s svojim petjem njegove žalostne ure.«

Na to stopi stran in se obrne k svojim spremljevalcem. »Mnogo poslušalcev bi znašlo oplahiti bojzljivo deklico,« jim reče. »Le Spor in prvi služabniki v moji hiši naj ostanejo pri meni, vi drugi pojdite na vrt, dokler vas ne pokličejo vobednico.«

Na njegov migljaj se razprši krasno oblečena množica; možje stopajo čez marmornate stopnjice in se poizgube na vse strani.

Neron se vsede tik Agripine in pomigne Sporu k sebi, ki se nekako osramočen obrne v stran, ko spozna v pevki nevesto svojega prijatelja Avla. Cezar dvigne roko.

»Pesem naj se prične!« zapove.

Umetna roka rjave egipčanske sužnje prebira strune, čuje se elegična predigra. Potem prične Aricija; a glas ji odpove, ostrušeni pevki je, kakor bi ji bilo grlo trdno zadrženo, kajti še zveni v njenih ušesih strašna obljuba Neronova: »Pri meni bodeš ostala!« Sikanje, šepetanje se čuje med imenitno družčino. Neronovo čelo potemni.

»Kaj je to?« vpraša srdito. »Kaj je deklica obmolknila?«

Vnovič se bori Aricija s strahom, ki jo je navdal; a le vsklik se izvije iz njenih prs.

»Milost — pustite me, naj grem!« . . .

»Cezar! Kje je Cezar?«

Vitez hiti skozi stebreno dvorano. Rudečo spodnjo obleko zakriva železen luskinast oklep; z železne čelade vihra krvavordeče ero; kratki meč, železni ščit, usnjate škornje dovršujejo vojaško opravo. Neron plane pokonci.

»Kdo se drzne motiti imperatorju mir?« zakliče z gromovitim glasom.

Vojak poklekne pred najmočnejšega vladarja. »Zapovej, naj položé mojo glavo pred moje noge, gospod, poprej pa sprejmi blagovoljno to pisanje! Otelij, zvesti prijatelj, ti ga pošilja iz Hispanije; z vetra krili sem hitel sem, da ti ga izročim. Moje ime pa je Ancelij.«

Cesar iztrga vojaku pisanje iz rok in naglo pretrga voščeni pečat. Videti je, da je pismo kratko in vendar se spremeni cesarjevo obličje, ko izve, kaj je v pismu. »Galba skuša spuntati moje vojake,« govori pred seboj; »Galba, katerega sem dejal deželnega poglavarja v Hispanijo; Vinceks, moj vojskovodja v Galiciji, je z njim v zve-

vas bodem, da bodete jokale in to se očita in s tem se žuga delavkam, ki so v tovarni že 26 do 36 let in to brez kazni. Vprašamo Vas g. A. li veste kje je zaslužek nesramen?! Ko se nam očita, da je naš zaslužek previsok, se pa ne pomisli, da je krvavo zaslužen, slabotne ženske pa morajo od 80 do 100 kg težko vzdigovati in dleati cel dan brez presledka, razun opoldanske ure. Je li to lahko zaslužen denar? Delavstvo pozna disciplino in ve, da mora biti, a takega surovega postopanja si ne bomo pustili dopasti. Vedi g. A. da jedelavec tudi človek — ne pa pes!

Prometna zveza.

Lep shod je priredila sinoči ljubljanska krajna skupina. Govorili so na njem deželni poslanec dr. Zajec, Koleša, Sacher z Dunaja, Moškerc, Milavec in Cerar. Obširnejše poročilo prihodnjič.

PASIVNI ODPOR NA JUŽNI ŽELEZNICI.

Ljubljana, 15. septembra 1910.

Včeraj zjutraj so se vrnili na svoja mesta upravni svetniki južne železnice na Dunaj s počitnic. Pričeli so se takoj posvetovati z zaupniki železničarjev. Koaliciji, ki se pripravlja na pasivni odpor, pripadajo: društvo ekspedientov južne železnice, društvo avstrijskih železniških uradnikov, državna zveza nemških avstrijskih železničarjev, zveza železničarjev južne železnice in avstrijsko društvo vlakovih ekspedientov. Koalicija je imela včeraj dopoldne sejo na Dunaju. Sklenili so, da izroče upravnemu svetu južne železnice spomenico, ki naglašja, da se pasivni odpor ne prične ob 1. uri ponoči 15. septembra, če upravni svet pravno veljavno pripozna: 1. Popolna izločitev dveh uradnikov direkcije pri rešitvi vseh personalnih vprašanj. 2. Nihče naj ne bo kaznovan zaradi sedanje akcije. 3. Upravni svet naj pravno veljavno izjavi, da sporazumno z vodstvom koalicije in s personalno komisijo izpolni do 13. oktobra letos v polnem obsegu zahteve, ki so bile naznanjene upravi v sejah personalne komisije dne 8. septembra 1908, 14. julija 1909, 24. in 25. junija 1910. 4. Koalicija bo predložila sporazumno s personalno komisijo zadevo shodu zaupnikov, ki sklepa o nadaljnjih korakih. Uradništvo se v toliko ozira na finančno stanje južne železnice, da za zdaj zahteva zgolj, naj se vse pri državni železnici dovoljene zahteve istočasno uvedejo tudi na južni železnici. Predsinočnjim, dne 14. t. m., je sklenila koalicija, da se prične pasivna rezistenca v prometni službi. Koalicija je o svojem sklepu podala sledečo izjavo: »Na južni železnici je nastala pasivna rezistenca. Glavno ravnateljstvo južne železnice je namreč pozvalo koalijski odbor in člane personalne komisije in jim naznanilo, da južna železnica ne dovoli več, kolikor je že dovolila. **Zato se je pričela včeraj, dne 15. septembra ob 1. ponoči po vseh avstrijskih progah južne železnice služba po predpisih.** V seji zvršilnega odbora koalicije je vladalo složno vojno razpoloženje. Splošno se je naglašalo, da je edino zdaj jeseni ob pomnoženem prometu mogoče kaj doseči. Vsako zavlačevanje bi pomenjalo, odgoditi boj za dobo enega leta.

zi, kakor mi piše Oteli; očitne sile se ni bati. Dobro, naj me reši tedaj Lokustina umetnost pred tem nasprotnikom! Ance-lij!» reče glasno; »moj zvesti Oteli muči sebe in mene z malenkostmi. Ti pa se povrni, kakor hitro se moreš, in izroči mu list, ki ti ga bom dal. Pojdi za menoj in potem mi precej zapusti Rim.»

Cesar hiti v palačo pred vojakom. Nihče si ne upa za njim, tudi Agripina ne. Zdajci obledi vladarica samega srda, videti je, da je zgubila svoj vpliv in pade nazaj v blazine. Bralka pa stopi k Ariciji. »Ako cesarica ne spolnuje svoje obljube«, jej šepeta, »jo bo pa Epiharita spolnila. Na, ta ključ: cipresni drevored na desni strani na vrtu pelje k malim durim; oko jo odpreš, si zunaj palače. Hiti, da ne bo prepozno.«

Deklica se skloni in hvaležno poljubi Epihariti roko; in naglo smukne po marmornatih stopnicah na vrt. Brž stopi na zaznamovano pot; a v strahu pregleda vrata, ker so zakrite z gostim bršlinom in hiti po drevoredu ter dospe na kraj, kjer sedita videzno imenitna moža v živahnem razgo-

Nemško-nacionalna korespondenca poroča, da se udeležujejo pasivne rezistence vse organizacije izvzemši socialne demokracije. Socialno-demokratsko časopisje javlja, naj socialni demokrati počakajo, kaj da jim ukaže vodstvo njihove organizacije. Socialna demokracija in Prometna zveza do zdaj ko to pišemo, še nista zavzeli stališča glede na pasivni odpor.

Dobrava. Poziv vsem članom »Prometne zveze« plačilnice Dobrava, Gorenjsko. Z ozirom na zelo neredna vplačevanja mesečnih prispevkov od strani nekaterih članov, se opozarjajo vsi člani na § 8. pravil, drugi odstavek, da vsak član, ki ni vplačal tri mesece prispevkov, izgubi brez vsakega obvestila vse pravice članov. — Voditelj plačilnice za Bled, Gorje, Dobravo in Jesenice.

Iz Bohinjske Bistrice. Iz našega gorskega kota se do sedaj ni nič poročalo v javnost, tako da je marsikateri pač mislil, da pri nas vladajo povsem ugodne razmere. A žalibog, temu ni tako. Da smo do sedaj lepo molčati, to je vzrok le naša skromnost in naša potrpežljivost. Ker pa vidimo, da se naredbe na tukajšnji postaji nikakor ne izboljšajo in da so naše prošnje zaman, torej naj izve tudi širša javnost škandalozne razmere na tukajšnji postaji. Vsak, kdor je le enkrat popotoval skozi Bohinjsko dolino, posebno v zimskem času, se je lahko prepričal, da na celi progi od Jesenic do Trsta nikjer ne vlada tako kruta zima, kakor ravno na Bohinjski Bistrici. Kako pa je za tak slučaj urejeno na tukajšnjem kolodvoru za ogibalne čuvaje? Na severnem koncu kolodvora je zgrajena neka tako imenovana blokhitna, a je v takem stanju, da se Bogu usmili. Pri vsakem dežju teče notri na vseh krajih, tako da se mora čuvaj vedno iz enega kota v drugega umikati, kje da bi dobil več zavetja pred dežjem. Ker pa nismo vajeni posebnih ugodnosti, bi to pač za silo še zadostovalo, dasiravno je razvidno, da je nujno potrebno poprave. Kakor pa je urejeno na južnem koncu kolodvora, to pa že presega vse meje zdravstvene varnosti. Tukaj je dosedaj stal neki, iz starih desk skupaj zbiti zaboj, katerega je ogibalni čuvaj pač sam postavil, da je vsaj pri najhujšem vremenu imel nekoliko zavetja. Tako je torej ta škandalozni zaboj služil ogibalnemu čuvaju za službeno sobo, in to v najhujši zami, v najhujšem mrazu in to za celo 16 oziroma 18 urno službo. Služil pa je obenem tudi potujočemu občinstvu v posmeh skozi štiri leta. Da se čuvaj v takem stanju lahko prehladi in si tako nakoplje bolezen za celo življenje, je jasno umevno dovolj. Nešteto krat sta že prosila dotična čuvaja, da bi se stvar izboljšala, a zaman so vse prošnje. Pred dvema mesecema pa je bil tukaj strahovit vihar, in tako se je znosil tudi nad tem zabojem, namre. da ga je neusmiljeno vrgel po tleh in to s čuvajem vred. Tako se je to edino zavetje, ki je služilo ogibalnemu čuvaju za službeno sobo, popolnoma razbil. Seveda so potem takoj oskrbeli, da ima službena knjiga varni prostor pred mokroto, a da bi pa tudi oskrbeli čuvaju primerno zavetje, zato se pa nihče ne zmeni, dasiravno vsi dobro vedo, da je čuvaj zdaj izpostavljen na razpolago vsem vremenskim neizgodam. Železnični predpisi zahtevajo od nas natančno službo, zato zahtevamo tudi mi, da se tako uredi, da se ta tako odgo-

voru. Lucij Pizon in Scevij sta, ki se ukvarjata s svojimi mračnimi kovarstvi. Nevede kaj storiti, obstane deklica. Vprašati tujca, kje da se gre vun, si ne upa, in vendar jo naganja vsak dihljej proč od tega kraja, kjer ji preti nevarnost. Kar zadoni dobro znan glas na njeno uho. Oplašena se ozre in zagleda Avla, ki ga preganja nekaj cesarskih sužnikov. Sužnjem na čelu hiti zamorec, oblečen v bogato zlato opravo, Tigelin, najzlobnejši hudobec, zapeljivec Neronov k vsemu slabemu. Tigelin opravlja v palači nadzorniško čast. Prestrašena deklica se vrže med ljubimca in njegovega preganjalca.

»Pustite«, prosí, »saj se ni mogel v ničemer pregrešiti; ni ga pripeljala semkaj kaka hudobna namera.«

»Dobili smo ga skritega v grmovju,« zagromi Tigelin, »ko je srpo gledal gori na vrt, ko je bil veliki imperator ravno v veselju. Kdo vé, kaj je nameraval? Primite ga, možje!«

(Dalje prihodnjič.)

vorna služba kot jo ima ravno ogibalni čuvaj, zamore tudi natančno opravljati. S samimi obljubami nam ni ničesar pomagano, dasiravno se železnična uprava najrajši naslanja na obljube, seveda ker je obljuba cenejša.

Koledar železničarjev za leto 1911, ki ga je izdala »Prometna zveza«, je došel na vodstvo skupne Ljubljana ter se dobiva pri tovarišu Koleša po kroni komad. Vezan je v pripravi žepni obliki in vsebuje mnogo zanimivega in podučljivega za železničarski stan. Vse, kar je raztreseno po različnih instrukcijah, se dobi v koledarju v kratki, lahko umljivi obliki. Priporočamo ga vsakomur, saj ena krona se že potrpi, koledar mora pa itak vsak imeti. Čitatelje bo zanimalo, ako navedemo nekaj števil iz koledarja o delovanju »Prometne zveze«. Ko se je oddal koledar tiskarni, je štela zveza: centrala na Dunaju, 94 krajevnih skupin in 182 plačilnic. Članov je 8300, od teh je 5522 zavarovanih za mrliško odpravnino. Od časa vpeljave bolniške odpravnine, t. j. leta 1902., se je za 1071 slučajev smrti izplačalo **214 tisoč 200 kron.** Od 1. januarja 1903 pa do 1. septembra letos se je za izvanredne podpore izplačalo **13 tisoč 820 kron;** za pravovarstvo se je v isti dobi izdalo **37 tisoč 500 kron,** ker se je članom v **612 slučajih podelilo pravno varstvo.** V 2793 slučajih je zveza posredovala brez pravne pomoči in dosegla z malimi, neznatnimi izjemami zaželjeni uspeh. V pretečenem letu je zveza priredila okoli 300 zborovanj, na katerih se je razmotrivalo in sklepalo o nadaljnjih korakih, kako izboljšati naš gmotni položaj. Lastni časopis — nemški — izhaja dvakrat na mesec, vsakokrat v 9300 izvodih, razven tega je pridobljeno slovensko in tudi laško strokovno časopisje, ki razglaja važne stvari članom v njih materinščini. Neme so te številke, a glasno govore vsakemu, ki jih hoče razumeti, jako veliko. Govore živo o požrtvovalnemu delovanju »Promet. zveze« in morale bi prepričati vsakogar, ki stoji še zdaj nezaupljivo na križpoti in ugiba, komu se naj zaupa, da je »Prometna zveza« edina prava organizacija za železničarja. Ogromne so vsote, ki jih je Zveza v tem kratkem času svojega obstoja zbrala in s katerimi je osušila potoke solzá. Tovariši! Le-te številke obrazložite svojim sotrpinom, kadar agitirate za našo stvar in vsak, kdor ni sovražnik samega sebe, svoje družine in človeštva sploh, bo vam hvaležno sledil v »Prometno zvezo«.

Govor zastopnika osrednjega odbora »Prometne zveze« g. Langenderja na izvanrednem občnem zboru skupine Ljubljana dne 13. avgusta.

(Dalje.)

Kaka pa so stanovanja čuvajev. Že če se z brzovlakom pelje mimo čuvajnic, se vidijo skoraj neverjetne razmere, kaj pa še, če je prilika si te brloge — čuvajnice natančneje ogledati. Vsak še tako mali pregrešek čuvaja se stakne in dá povod za grajo ali kazen, vnebovpijoči nedostatki glede stanovanj pa se ne opazijo, ker se nočejo opaziti. Tudi v te luknje hoče Prometna zveza stegniti svoje tipalnice in pomagati, kolikor mogoče.

Zakaj se imenuje Zveza Prometna zveza kršč. soc. železničarjev? Zato, ker le na zastavi krščanstva je zapisana ljubezen do bližnjega, brez katere pa je vsako uspešno delovanje nemogoče. In temu načelu se ima Prometna zveza za zahvaliti za vso naklonjenost, ki jo uživa pri naših uplivnih parlamentarnih možeh in za zaupanje ne samo lastnih članov, temveč tudi posameznih nasprotnikov.

Kaj pa je železničar v družbi? Žalibog se je udomačilo, da se beseda »železničar« rabi v zasmehovalnem pomenu. Temu pa niso uslužbenci sami toliko krivi, kakor pa uprava zgoraj, ker se ne zavedajo, kaj je za akcionarja vsak uslužbenec, bodisi uradnik ali pa še tako tlačeni delavec in ker ne znajo ščititi svojega ugleda in ugleda svojih uslužbencev. Seveda ugled uslužbencev je treba prav za prav še le zatirati; ljudstvo mora te trpine sovražiti, da ne uživajo preveč simpatij, da ne postanejo prevzetni in bi razkrinkali marsikako gnjilobo. Odpomoči temu pa je le mogoče, če železničarji — oni ki morajo delati in garati — kot taki v službi lepo složno postopajo ne glede na narodnosti in verstvo. Vsak si naj predočuje, da so njegova dobra dejanja v ugled, slaba pa

v kvar celoti najbolj pa uslužbencem. Seveda s tem nikdar ni rečeno, da vsak sam zase ne bi smel po svoje za svoj narod izobraževati in navduševati; v dostojni meri mu naj bo to celo v ponos.

Ko bomo postali železničarji složni, se zdravo in pametno organizirali, izprevidelo bo tudi širše občinstvo, da ta stan ni zadnji v svetovni pratiki. Ako spoštujemo sami sebe in eden drugemu, spoštovali nas bodo tudi drugi. Ko bi ljudstvo spoznalo, kakega kulturnega pomena so dandanes železnice, ki pa ne morejo svoje naloge izvršiti brez živega materiala - uslužbencev, drugače bi nas sodili in razpršili bi se čudni pojmi o železničarjih. V Nemčiji je ta misel že zdavnaj prodrila in k temu je pripomogla pač največ prometna uprava, kajti tam je vsak stalno nastavljen uslužbenec uradnik, ne pa kakor pri nas - skoraj toliko kategorij kot ljudi. Ni treba obupati, če so razmere take, izboljšati se morajo; na to naj vestno in z jekleno energijo deluje sleherni član Prometne zveze.

Izobrazujmo in navdušujmo se za naše ideje in naš napredek. Da se vseeno lahko pogovorimo o naših težnjah, dasiravno smo daleč narazen, preskrbi nam Prometna zveza časopis, ki ga dobivajo člani brezplačno. Za delokrog skupine Ljubljana je pridobljena »Naša Moč«, ker so člani te skupine večinoma slovenske narodnosti in vsak razume najbolje jezik, ki ga je mati naučila in svoje nadloge tudi v maternem jeziku najbolje potoži. Na razpolago pa je tudi nemški časopis, kdor ga želi.

Skupina Ljubljana živi in rasti!

Nad vse navdušeno odobravanje po govoru, bodi govorniku izraz naše hvalženosti in pripoznanja, da je nam govoril iz srca k sreči. Hvala mu!

Rudar.

Idrija. »Naprej« se je zelo raztogotil radi tega, ker je »Slovenec« pobijal »Naprejevo« trditve, da niso vsi žgalniški delavci zavarovani. »Slovenec« je v zadnji sobotni številki stvar že temeljito pojasnil, mi popravljamo to pojasnilo le v toliko, da ima v naših zavarovalnih zadevah rudarsko glavarstvo in ne okrajno glavarstvo odločevati. Za sedaj pa v prilogi »Napreje« radi potrdimo, da Kristan dela že dolgo pri rudniku po svoje in rudnik ga še sedaj ni zavaroval za slučaj kake politične nezgode. Tudi tiste nadzornike, ki menda obstojajo pri bratovski skladnici, bi bilo treba proti dremavcu in spanju zavarovati; zakaj - to jim bode že »Naprej« povedal. Ako bi se pa hotela dlaka v jajcu iskati, bi se tudi tukaj našla. Delavcev je več, ki so le nekoliko v zvezi z rudnikom, n. pr. logaški in idrijski vozniki, ki vsi niso zavarovani, tudi g. Didič, kateri gonilna jermena popravlja, ni pri rudniku zavarovan. Dalje so kosci in dr. in če se ne motimo, je mnogo žensk, ki semintje par kronic zaslužijo, pa tudi te niso zavarovane. Rudniški delavci v pravem pomenu besede pa so, kakor nam pričajo plačilni listki, vsi zavarovani.

Idrija. »Naprejeva« resnicoljubnost. V zadnjem »Napreju« je med Jeseniškimi novicami, da se delavec, ki vstopi v mokraško organizacijo, nikdar ne vpraša, ali ima vero ali ne, in tudi ni zaradi nje preganjan, ker se za to mokraška organizacija ne briga. Šment, to je pa za nas, idrijske delavce, nekaj novega, ker smo ravno glede vere groznega pritiska in zabavljanja že vajeni. Poročali smo že, da je letos pri nas nesel duhovnik umirajočemu socialnemu demokratu sv. popotnico, pri kateri pobožnosti se je nek realce tako vedel, da je prišel celo v preiskavo. »Naprej« pa je ob tej priložnosti zasramoval ravno to, kar je umirajoči socialni demokrat zahteval, češ crkni kot pes, in je še pristavil: »zadnji čas je, da se vse to odpravi«. To je pa največja lopovščina, ker »Naprej« našim jeseniškim tovarišem piše tako mikavno o veri in Kristusu, medtem ko je pri nas zoper vsako religiozno željo v zadnjem trenutku življenja, zraven pa še piše, da je organiziran delavec lahko veren kristjan in da se organizacija za to ne briga. Da v mokraških možganih ni vse v redu, vemo pri nas prav dobro, zato se pa tudi pristržno smejamo, kadar beremo take »Naprejeve« kozle in laži, ki jih ni potrebno še posebej dokazovati, obenem pa pomilujemo nesrečne mokraške žrtve, ki verjamejo »Naprejevim« blodnjam in pridejo šele ob 12. uri k spoznanju, da je vsa mokračarija največja nesreča za človeštvo. Za-

toraj pozor pred tem resnicoljubnim »Naprejem«!

Idrija. Kristanov »Naprej« je nedavno pisal o nekih mladih delavcih, zaposlenih v žgalnici, češ da jih vodja žgalnice noče zavarovati. »Slovenec« je nato poročal, da Kristan ni pisal resnice, ker so pri našem rudniku vsi delavci zavarovani. Umevno, da to Kristanu ni bilo po volji. V zadnjem »Napreju« maha po »Slovenec«, češ da je zopet lagal; piše tudi, da bodo v prihodnji številki »Napreje« objavljena imena vseh, ki niso zavarovani in delajo pri rudniku. K sklepu dostavlja: »In prijeli se boste za vaš dolgi nos.« No, Tonček, le počasi! Kajti v tej zadevi se boš moral Ti prijeti za svojo precejšno »kumaro«. »Slovenec« je pisal tozadevno popolno resnico. Mi pa hočemo o stvari še bolj natančno poročati ter Kristanu dokazati, da so njegove bombe v tej zadevi le mehurčki, ki jih otroci iz žgalnice napravljajo. Torej k stvari! Pri žgalnici dela 14 mladih fantov že okrog dve leti. Zavarovani so bili takoj kot manjpravni člani bratovske skladnice ter mesečno plačujejo ves čas svojega službovanja v zmislu § 36. bratovskih pravil za nasledke obratne nezgode en odstotek normalne dneve preskrbninski blagajnici. Tako je in nič drugače! Nikakor pa s tem ne odobravamo ravnanje rudniškega vodstva, ker po preteku dveh let ne sprejme imenovane fante med polnopravne člane bratovske skladnice. Torej Tonček, le korajžno na dan z imeni onih, ki niso nikjer zavarovani. Za vsakega plačamo 10 K v gotovini; požrui se, da Ti ne bo treba »podmetance« jesti!

Idrija. Danes se govori veliko o napredku in omiki, posebno to povdarjajo naši liberalci, ki goreče delajo za delavca in sploh za blagor celega mesta. Res, dolžnost jih pač veže, pa te dolžnosti se jih niti ne zavedajo naši občinski odborniki. Zlasti je slabo poskrbljeno glede zdravstva in slabih potov. Ako omenimo samo en slučaj, se zdi marsikomu neverjetno, pa vendar resnično. Zadaž za Antonovim rovom, tam kjer vodijo stopnjice v pront, stoji hlev, ki je last nekoga tukajšnjega mesarja. V ta hlev se nazečne včasih vse polno živine in hrvaških buš. Ker je pa hlev premajhen, mora živina stati kar na prostem zunaj hleva; umevno je, da se gnoj in drugo potem pari na vročem solneču in okužuje na ta način zrak daleč naokoli. Misliti si mora vsak, kako neprijetno je za ljudi, ki morajo vdihavati v se ta neokužen zrak, zlasti ko še kolera straši in ljudi razburja. Kaj naj rečemo o potih, ki so zelo, zelo v slabem stanju. Ljudje, ki prihajajo s hribov k nam, trdijo, da imajo pri njih boljše poti koze, kakor se pa nahajajo pri nas. Zadostuje naj za danes, zakaj drezati bo treba. Vemo, da imajo občinski odborniki za uboge delavca le gluha ušesa, vedo pač zanj, kadar je treba davek plačati. Toda, ker svet rad izve in sliši o naprednem mestu, kakor je pri nas, zato pa bo poskrbela »Naša Moč«.

Idrija. Ravnatelj Občnega konsumnega društva, Straus, se opravičuje v listu »Naprej«, da on ni nikdar vplival z najmanjšo besedico pri seji zakupnega društva na kakega odbornika ali pa kakega vžitninskega uradnika, da bi nagajal Kršč. gospodarskemu društvu; ali s tem se ni prav nič opral. Saj se poznamo. Tudi neki drugi odbornik zakupnega društva se izgovarja, da on nič ne vé, da bi se bilo kedaj pri seji sklenilo, da naj dacar kolikor mogoče strogo postopa proti društvu, ako se bodo vsi tako zagovarjali; potem si je pa dacar Rogelj sam izmislil. Mimogrede naj omenimo zopet neko lumparsko nagajanje od strani dacarja Rogeljna. On je namreč zopet naznanil na finančno ravnateljstvo imenovano društvo, namreč da je dne 24. julija prišel dopoldne s svojim tovarišem k Kršč. gospodarskemu društvu povodom službenega opravila. Ker pa ni bilo predsednika in tudi ne podpredsednika doma, točilne in založne klefi zaprte, je bil s tem njim zabranjen vstop v obrtne prostore. Ali ni to lumparsko nagajanje? Dacarju Rogeljnu je že 10 let dobro znano, da ima Kršč. gospodarsko društvo ob nedeljah med javno službo božjo zaprto prodajalno kakor tudi vse druge prostore, in nalašč pride povodom revizije med istim časom, da potem naznani, da mu je vstop zabranjen. Dalje je naznanil, da se je dne 16. avgusta službenim potom obvestilo imenovano društvo, da naj blagovoli podati dacarjem popis prostorov, ker ne vedo vžitninski uslužbenci, kam jim je do-

voljen vstop povodom revizije. Ker pa društvo tega v dveh dneh ni storilo, zatoraj je tudi ta prestopek naznanil finančnemu ravnateljstvu. Tu je zopet lumparsko nagajanje. Popis prostorov je dalo društvo takoj ob otvoritvi prodaje vina, katerega ima še sedaj dacar Rogelj v rokah. Prostor se niso nič izpremenili. Ali vendar, društvo se je tudi temu pokorilo. Dne 19. avgusta ob 8. uri zjutraj gre odbornik Lapajne vprašati v pisarno vžitninskega urada k dacarju Rogeljnu po pojasnilo, kako naj se napravi popis prostorov ter mu obljubi, da se takoj napravi. In ravno zato, ker je vedel Rogelj, da prejme popis, takoj naznani imenovane mu društvu, da noče dati popisa, katerega je pa takoj drugi dan prejel. Takšen je torej tisti mogočno nagajivi dacar Rogelj, kateri si na tak način pripravlja pot iz Idrije.

SOCIALNO-ZAVAROVALNI PODODSEK

je v seji dne 14. t. m. sprejel §§ 182.—185. načrta za socialno zavarovanje z nekaterimi važnimi izpremembami. Tako je sprejeto, da v zavarovalnico proti nezgodam volijo delodajalci in delavci enako število odbornikov. Sprejelo se je tudi, da se črta poznejša paragrafa 240. in 241. Seje bodo trajale do sobote in se potem zaradi sklicanja nekaterih deželnih zborov prekinejo.

*Našim gospodarstvom
priporočamo priznано najboljši pri-
datek za kavo „Zagrebski pravi
FRANCK“ s kavnim mlinčkom, kot
izvrstni domači izdelek.*

Svarilo

pred ponaredbami,

ki niso „FLORIAN“ in zdravju
ne koristijo!

Od onih glava te boli,
a

želod'c krepil!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

A. ŽIBERT

• LJUBLJANA •
PREŠERNOVA ULICA

PRIFOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (gvanfnega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali proslo blagovno-lite se poslužili tvrdke

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tvrdke so: Pri Skofu, Pogačarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bode te prepričali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni postrežbi

Pazite natančno na imenovane tvrdke!

Na deželo se pošiljajo vzorci pošilne proslo

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d. Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb. - Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

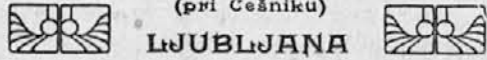
FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-novejše blago za ženske in moške oblačila.

Postrežba poštna in zanesljiva.

Cene najnižje.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. SMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKE POSOJILNICE« nasproti gostilne pri »FIGOVCU«.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ M. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste
priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono
Kapljice za želodec, izvrstno, krepilno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.
Kapljice proti zobobolu, steklenica 20 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.
Obliž za kurja ocesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica 80 vin.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potanju nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic 2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oces, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odvajalno, krepilno in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 50 vin., in 4 krono 80 vin.
Železnate kroglice, proti bledici (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izgotovljenih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovčkov za izseljence, srebrnih ur in veržic in vseh galanterijskih predmetov priporočam

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni **Trnkóczy** zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908 čez 72 milijonov K.

Lastna glavica kron 420.537-92

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela 'Union' za franč. cerkviyo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 4 1/2 0 brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4 1/2 0 od vsakih 100 kron čistih 4.50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 1/2 0, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davki plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik, podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

šivalni stroji za rodbino in obrt

